

SİRKÜ : 2004/25

Konu :

- 1- Enflasyon Düzeltmesi Mevzuatına Göre 2004 Yılı Gelir veya Kurumlar Vergisi Matrahının Tespit İşlemleri
- 2- 01.01.2004 Tarihinden İtibaren Aktife Alınan Sabit Kıymetlerin Amortisman Oranları
- 3- Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltme Sürelerinin Uzatılması
- 4- KDV Kanunu 13. Maddesi Kapsamında Vergiden İstisna Olan Teslim ve Hizmetlerde Uygulanacak Asgari Tutar

KAYSERİ
08.12.2004

Muhasebe Müdürlüğü'ne

1- Enflasyon Düzeltmesi Mevzuatına Göre 2004 Yılı Gelir veya Kurumlar Vergisi Matrahının Tespit İşlemleri

5024 Sayılı Kanun ile enflasyon düzeltmesi uygulaması vergi mevzuatımıza girmiş olup, bu kanun ile VUK'nun mükerrer 298. maddesi değiştirilmiş ve 01.01.2004 tarihinden itibaren gerekli şartların oluşması halinde yapılacak enflasyon düzeltmesi uygulamasına ilişkin açıklamalar yapılmış, VUK'na eklenen Geçici 25. madde ile 31.12.2003 tarihli bilançoların düzeltilmesine ilişkin esaslar belirtilmiştir. 5024 Sayılı Kanunun geçici 1. maddesinde 5228 Sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucu 31.12.2003 tarihi itibarıyla belirli şartları taşımaları halinde mükelleflere 2004 yılı geçici vergi dönemleri için enflasyon düzeltmesi yapmama konusunda ihtiyarilik hak tanınmıştır.

İhtiyarilik hakkından yararlanarak 2004 yılı geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmayan mükellefler ile enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olan veya ihtiyarilik hakkından yararlanmayarak enflasyon düzeltmesi yapan mükelleflerin 2004 yılı gelir veya kurumlar vergisi matrahı tespit işlemleri aşağıdaki gibi olacaktır.

1.1-2004 Yılı Geçici Vergi Dönemlerinde Yapılması Gereken Enflasyon Düzeltmesi İşlemlerini İhtiyarilik Hakkından Yararlanarak Yapmayanların 2004 Yılı Gelir veya Kurumlar Vergisi Matrahı Tespit İşlemleri

5024 Sayılı Kanunun Geçici 1. maddesinde 5228 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucu "31.12.2003 tarihi (Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2004 yılında biten hesap döneminin sonu) itibarıyla aktif toplamı 7,5 Trilyon TL.'sını veya hesap dönemine ait ciroları toplamı 15 Trilyon TL.'sını aşmayan mükelleflere, dilemeleri halinde 2004 yılına ilişkin geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümler yerine Gelir, Kurumlar ve Vergi Usul Kanunlarının değişiklikten önceki hükümlerini uygulama hakkı" tanınmıştır.

Bilindiği üzere VUK Geçici 25. maddesi mucibi bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi ve kurumlar vergisi mükellefleri 31.12.2003 tarihli bilançolarını enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutarak enflasyon farklarını kayıtlarına almak zorundadır. Ancak bu işlemlerin hangi tarihte yapılacağı 5024 Sayılı Kanunun Geçici 1. maddesindeki ihtiyarilik hakkından yararlanma durumuna bağlıdır.

Yukarıda da belirtildiği üzere ihtiyarilik hakkı 2004 yılı geçici vergi dönemleri için geçerli olup, 2004 yılı son geçici vergi döneminde de ihtiyarilik hakkından yararlanarak enflasyon

düzeltilmesi yapmayan mükelleflerin, geçici vergi matrahlarını eski hükümlere göre, 2004 yılı gelir veya kurumlar vergisi matrahlarını ise 2003 yılı bilançolarının enflasyon düzeltilmesi işlemlerinin yapılarak kayıtlara alınmış ve eski hükümlere göre yapılan kayıtların düzeltilmiş tutarlarına göre tespit ederek beyan etmeleri gerekmektedir. (4.) dönem geçici vergi matrahının ayrı, dönem kazancının ayrı kurallara göre tespit edilecek olması mükelleflerin mükerrer işlem yapmasını getirmektedir. Bu sebeple 31.12.2003 tarihli bilançoların düzeltilme işlemlerinin yapılarak 2004 yılı son geçici vergi dönemi içinde kayda alınması, böylece 2004 yılı son geçici vergi dönemi ile 2004 yılı gelir veya kurumlar vergisi matrahlarının aynı kurallara göre ve olması gerektiği gibi tespit edilmesi için yapılması gereken işlemler aşağıda belirtilmiştir.

2004 yılının son geçici vergi dönemi içinde kaydedilecek 31.12.2003 tarihli bilançonun enflasyon düzeltilmesi işlemleri aşağıdaki gibi olmalıdır.

- a) İlk olarak 31.12.2003 tarihli bilançoda kayıtlı olan parasal olmayan kıymetlerin düzeltmeye esas tutarları tespit edilmelidir. Bu işlemler sırasında duran varlıklar ile stokların maliyet bedeline dahil edilen finansman giderlerinin reel olmayan kısımları düzeltmeye esas tutarlardan düşülmelidir. 31.12.2003 tarihli bilançonun parasal olmayan kıymetlerinin düzeltmeye esas tutarlarının tespitinden sonra bu kıymetler aşağıda belirtilen şekilde düzeltilmelidir.
- Borsada işlem görsün veya görmesin hisse senetleri ve alış bedeli ile değerlendirilen diğer menkul kıymetlerden (TL.) cinsinden olanlar satın alma tarihine ilişkin düzeltme katsayısı ile yabancı para cinsinden olan ve alış bedeli ile değerlendirilen menkul kıymetlerin ise düzeltme tarihindeki Merkez Bankası döviz kuru ile çarpılarak düzeltilmesi gerekmektedir.
 - İlk madde ve malzeme, ticari mallar, yarı mamul ve mamul stokların maliyetine dahil edilen unsurların deftere kayıt tarihine ilişkin düzeltme katsayısı ile çarpılarak düzeltilmesi gerekmektedir. İsteyen mükellefler 31.12.2003 tarihli bilançolarında kayıtlı stoklarını toplulaştırılmış yöntemler kullanarak da düzeltebilirler. Toplulaştırılmış yöntemin kullanılması halinde stokların maliyet bedeline dahil edilen finansman giderlerinin reel olmayan kısımları ayrıştırılmayabilir.
 - Yıllara sari inşaat ve onarım işlerinde maliyeti oluşturan unsurlar, gelecek aylara ve yıllara ait giderler, maddi duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, maddi olmayan duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, özel tükenmeye tabi varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar, yıllara sari inşaat ve onarım hakedişleri ile haklar ve şerefiyelerin defterlere kayıt tarihine ilişkin düzeltme katsayısı ile çarpılarak düzeltilmesi gerekmektedir. (Bunlara mahsuben verilen veya alınan parasal olmayan avanslar, ödeme veya tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilir),
 - Parasal olmayan alınan depozito ve teminatlar ile (TL) cinsinden avanslar tahsil tarihine parasal olmayan verilen depozito ve teminatlar ile (TL.) cinsinden avanslar ödeme tarihine ilişkin düzeltme katsayısı ile yabancı para cinsinden olan avanslar ise düzeltme tarihindeki Merkez Bankası döviz alış kuru ile çarpılarak düzeltilmelidir.
 - Sermaye hesabı ile diğer özkaynak hesaplarının enflasyon düzeltilmesine ilişkin olarak 19.07.2004 tarih ve 2004/18 no.lu, 23.08.2004 tarih ve 2004/21 sirkülerlerimizde gerekli açıklamalar yapılmıştır.
- b) Enflasyon düzeltilmesi işlemi sonrasında oluşan enflasyon farkları 08.07.2004 tarih ve 2004/17 no.lu sirkülerimizde belirtilen şekilde 2004 yılı son geçici vergi dönemi içinde kayda alınmalı, 31.12.2003 tarihli bilançoda kayıtlı olan ve 2004 yılı işlemlerini ilgilendiren hesaplara ait enflasyon farkları ilgili hesaplara aktarılmalıdır. (31.12.2003 tarihli bilançoda kayıtlı olan 180-Gelecek Aylara Ait Giderler hesabından 2004 yılı ilk üç geçici vergi döneminde giderleştirilen tutarların enflasyon farklarının da giderleştirilmesi gibi)
- c) 31.12.2003 tarihli bilançonun düzeltme işlemlerinin kayda alındığı tarihten önceki geçici vergi dönemlerindeki ihtiyarilik hakkı sebebiyle **eski hükümlere göre yapılmış** olan yeniden değerlendirme, maliyet artış fonu ve finansman gider kısıtlaması gibi işlemler 2004 yılı kazancı bulunurken iptal edilmeli ve kayıtlar düzeltilmelidir.

- d) 01.01.2004 tarihinden itibaren aktife alınan sabit kıymetlerin aktife giriş tutarları üzerinden VUK 333 ve 339 Seri No.lu Genel Tebliği ekindeki listelerde belirtilen oranlarda, bu tarihten önce aktifte kayıtlı bulunan sabit kıymetlerin ise 31.12.2003 tarihli bilançonun düzeltilmesi sonucu bulunan düzeltilmiş tutarları üzerinden daha önce ayrılan oranlarda amortisman ayrılmalıdır.
- e) Bu şekilde amortisman ayrılmasından sonra, 2004 yılı son geçici vergi dönemi üretilen ve satılan mamül maliyetleri ile dönem sonu stokları tespit edilmeli, 2004 yılı ilk üç aylık geçici vergi döneminde yapılan kayıtlar ile 2004 yılı son geçici vergi dönemi için hesaplanan amortisman tutarı, üretilen ve satılan mamül maliyetleri arasındaki farklar kayda alınmalıdır.

1.2-Belirtilen Limitlerin Üzerinde Aktif Toplamı ve Yıllık Ciro Olan veya İhtiyarilik Hakkından Yararlanmayarak Enflasyon Düzeltmesi Yapan Mükelleflerin 2004 Yılı Son Geçici Vergi Matrahı ile Gelir veya Kurumlar Vergisi Matrahlarının Tespit İşlemleri

VUK'nun mükerrer 298. maddesinin (1.) bendine göre 01.01.2004 tarihinden itibaren "Kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması halinde malî tablolarını enflasyon düzeltmesine tabi tutmaları, geçici vergi dönemlerinde yukarıda belirtilen oranların tespitinde, son üç hesap dönemi yerine üçer aylık dönemlerin son ayı dahil önceki otuzaltı ayın ve içinde bulunulan hesap dönemi yerine son oniki ayın dikkate alınması, **bir hesap dönemi içindeki geçici vergi dönemlerinin herhangi birinde düzeltme yapılması halinde takip eden geçici vergi dönemlerinde ve içinde bulunulan hesap dönemi sonunda da düzeltme yapılması**" gerekmektedir.

Bu sebeple belirtilen limitlerin üzerinde aktif toplamı ve yıllık cirosu olan veya ihtiyarilik hakkından yararlanmayarak 2004 yılının ikinci ve üçüncü geçici vergi döneminde enflasyon düzeltmesi yapan mükelleflerin, Aralık/2004 dönemi için açıklanacak TEFE oranlarına göre %100 ve %10'luk **şartlar oluşmasa dahi** 2004 yılı son geçici vergi dönemi ile 2004 yılı gelir veya kurumlar vergisi matrahlarının tespiti için enflasyon düzeltmesi yapmaları gerekmektedir.

2- 01.01.2004 Tarihinden İtibaren Aktife Alınan Sabit Kıymetlerin Amortisman Oranları

5024 Sayılı Kanun ile amortisman ayrılmasında faydalı ömür esası getirilmiştir. Bu konu ile ilgili olarak VUK 333 ve 339 Seri No.lu Genel Tebliği yayımlanmıştır. Söz konusu tebliğlerde 01.01.2004 tarihinden önce aktifte kayıtlı bulunan sabit kıymetler üzerinden daha önce ayrılan oranlarda, 01.01.2004 tarihinden itibaren aktife alınan sabit kıymetler üzerinden ise 333 ve 339 Seri No.lu Tebliğlerinde ekinde yer alan listelerde belirtilen oranlarda amortisman ayrılacağı, listelerde yer alamayan sabit kıymetler için ise Maliye Bakanlığından görüş alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bu sebeple 01.01.2004 tarihinden itibaren aktife alınan sabit kıymetler için uygulanacak amortisman oranını tespit etmek için VUK 333 ve 339 Seri No.lu Genel Tebliğlerinin ekinde yer alan listeler kontrol edilmeli, işletme aktifinde olan sabit kıymetlerin listelerde yer almaması halinde bu kıymetler için uygulanacak amortisman oranları hakkında Maliye Bakanlığından görüş istenmelidir.

Not: 333 ve 339 Seri No.lu Tebliğ eklerindeki amortisman listelerini www.erciyesymm.com isimli internet sitemizden temin edebilirsiniz.

3- Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltme Sürelerinin Uzatılması

Bilindiği üzere Anonim şirketler için 5 Milyar TL. olarak öngörülen asgari esas sermaye miktarı **50 Milyar TL.**'sına, Limited Şirketler için 500 Milyon TL. olarak öngörülen asgari esas sermaye miktarı **5 Milyar TL.**'sına yükseltildi.

2003/4 No.lu İç Ticaret Tebliği ile esas sermayesi bu tutarların altında olan işletmelerin sermaye artırım müracaat süresi 31.12.2004 tarihi, işlemlerin tamamlanma süresi ise 31.03.2005 tarihi olarak yeniden belirlenmişti. 03.12.2004 tarih ve 25659 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2004/4 No.lu İç Ticaret Tebliği ile belirlenen süreler değiştirilmiştir. Söz konusu tebliğ ile Ticaret Sicil Memurluğuna müracaat süresi 31.12.2005 tarihi mesai bitimine kadar, işlemlerin tamamlanma süresi ise 31.03.2006 tarihine uzatılmıştır.

4- KDV Kanunu 13. Maddesi Kapsamında Vergiden İstisna Olan Teslim ve Hizmetlere Uygulanacak Asgari Tutar

KDV Kanunu 13. maddesinde araçlar, kıymetli maden ve petrol aramaları ile ulusal güvenlik harcamaları ve yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamında makine teçhizat teslimlerine ilişkin istisna hükümleri yer almaktadır. Bu madde kapsamında yapılan teslim ve hizmetlere ilişkin daha önce 500.000.000 TL. olarak uygulanan asgari tutar 03.12.2004 tarih ve 25659 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 11.11.2004 tarih ve 2004/8127 Sayılı BKK ile 03.12.2004 tarihinden itibaren KDV hariç 100.000.000 TL. olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla 03.12.2004 tarihinden itibaren KDV Kanunu 13. maddesi kapsamında yapılan ve tutarı KDV hariç 100.000.000 TL.'nin altında olan teslim ve hizmetler için istisna uygulanmayacaktır.

Bilgi ve gereği rica olunur.

